

Sygnatura akt II C 233/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia del. Michał Chojnacki

Protokolant: Karolina Dąbrowska

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2020 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. O. (1) i A. O. (2)**

przeciwko (...) **spółce akcyjnej w W.**

o ustalenie i zapłatę

orzeka:

I. oddala powództwo;

II. zasądza od A. O. (1) i A. O. (2) w częściach równych na rzecz (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 10817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 10800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2018 r. skierowanym przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W., wniesionym do Sądu Okręgowego w Katowicach, powodowie A. O. (1) i A. O. (2), zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli:

I: o ustalenie, że:

1. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. jest nieważna w całości, wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 284.925 zł na rzecz pozwanego, ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o nr (...)
2. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. jest nieważna w całości wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 384.300 zł na rzecz pozwanego, ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej nr (...)
3. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez strony w dniu 31 lipca 2008 r. jest nieważna w całości wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 384.300 zł na rzecz pozwanego, ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o nr (...).

Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych.

II: Ewentualnie, w razie braku uwzględnienia powyższego żądania, powodowie wniesli o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 59.027,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nadpłaty kredytu objętego umową nr (...)
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 79.337,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem nadpłaty kwoty kredytu objętego umową nr (...)
3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 76.936,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nadpłaty kredytu objętego umową nr (...)
4. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:
 - a) strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej tj. 189.950 zł
 - b) powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku)
 - c) na dzień wniesienia powództwa, pozostała do spłaty kwota kredytu wynosi 133.777,23 zł
5. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:
 - a) strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej tj. 256.200 zł
 - b) powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku)
 - c) na dzień wniesienia powództwa, kwota ta wynosi 180.435,83 zł
6. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:
 - a) strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej, tj. 256.200 zł;
 - b) powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku)
 - c) na dzień wniesienia powództwa, kwota ta wynosi 180.435,83 zł

Powodowie wniesli nadto o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych.

III: Ewentualnie, w razie braku uwzględnienia żądania z pkt I i II, powodowie wniesli o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 11.485,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 8.968,08 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nadpłaty kwot kredytu;
2. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według średniego kursu NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu
3. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu
4. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez strony w dniu 31 lipca 2008 r., powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul tj. w ten sposób, że każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu.

Powodowie sformułowali również wniosek o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania głównego pozwu powodowie wskazali, że żądają ustalenia nieważności umów kredytowych nr: (...) z dnia 30 lipca 2008 r., nr (...)2008 r. z dnia 30 lipca 2008 r. oraz nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. w uwagi na niedozwolone postanowienia umowne, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1 i § 11 ust. 4 wskazanych umów kredytowych. Powodowie twierdzili, że mają interes w ustaleniu przez Sąd nieważności przedmiotowych umów – niezasadne byłoby wymaganie występowania przez powodów z roszczeniem o zapłatę z uwagi na możliwy zarzut potrącenia, ustalenie natomiast nieważności umów ma znaczenie także w związku z tym, że w umowie kredytowej ustanowione zostało zabezpieczenie na nieruchomości.

Odnośnie żądania ewentualnego nr II, powodowie wyjaśnili, że jest ono związane z bezskutecznością niedozwolonych klauzul umownych (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4), w ocenie powodów skutek czego zawarty w umowach mechanizm indeksacji kwoty do waluty obcej CHF winien być usunięty. W związku z tym powodowie domagają się w pierwszej kolejności zapłaty kwoty w łącznej wysokości 215.302,82 zł odpowiadającej różnicy pomiędzy kwotami, które wpłacali na rzecz banku w związku z zastosowaniem mechanizmu indeksacji, a kwotą odpowiadającą wysokości rat, które powodowie spłacaliby przy pominięciu mechanizmu indeksacji, tj. przy ratach ustalonych w PLN i nie indeksowanych do waluty CHF. Ponadto powodowie zajęli stanowisko, iż przysługuje im roszczenie o ustalenie treści stosunku prawnego na przyszłość, w związku z długoletnim terminem obowiązywania ww. umów kredytowych i koniecznością zapewnienia powodom wiedzy o treści i wysokości ich comiesięcznych zobowiązań wobec banku.

Uzasadniając drugie ze zgłoszonych roszczeń ewentualnych nr III powodowie podali, że domagają się zapłaty kwoty nadpłaconych przez nich kwot na poczet kredytów w związku z zastosowaniem klauzul niedozwolonych w zawartych przez nich umowach kredytowych („spready”). Powodowie dodali, że w ramach tego roszczenia domagają się zapłaty kwoty 11.485,20 zł odpowiadającej różnicy pomiędzy kwotą rat spłaconych przez powodów, wyliczonych przy zastosowaniu kursów dowolnie ustalanych przez bank, a wysokością rat wyliczonych przy zastosowaniu średniego kursu NBP oraz kwoty 8.968,08 CHF odpowiadającej różnicy w wysokości kwoty zadłużenia wyrażonej w CHF, w związku z zastosowaniem niedozwolonych klauzul, wynikającej z przeliczenia poszczególnych transz kredytu kwoty obliczonej z uwzględnieniem kursu średniego NBP. Powodowie twierdzili, że przysługuje im roszczenie o ustalenie

treści stosunku prawnego na przyszłość, w związku z długoletnim terminem obowiązywania ww. umów kredytowych i koniecznością zapewnienia powodowi wiedzy o treści i wysokości ich comiesięcznych zobowiązań względem banku.

W pozwie powodowie powoływali się również na sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współżycia społecznego poprzez naruszenie obowiązku rzetelnego informowania konsumenta o ryzyku, wprowadzenia konsumenta w błąd co do charakteru kredytu, nierówny rozkład ryzyka pomiędzy stronami umowy, a także sprzeczność umów kredytowych z przepisami prawa i w tym zakresie powodowie powołali się na art. 353¹, art. 359 § 2¹, art. 358¹ § 1 k.c. oraz art. 69 ust. 1 i 2 i art. 79 ustawy prawo bankowe.

W odpowiedzi na wywiedzione powództwo, pozwany (...) S.A. z siedzibą w W., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o jego oddalenie w całości, tak co do zasady jak i co do wysokości. Pozwany wniósł nadto o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w stosunku do każdego z żądań pozwu, pierwotnego i pozostałych ewentualnych. Pozwany wskazał na brak interesu prawnego w żądaniu ustalenia objętego pozwem, podniósł, że żądanie z pkt 4-6 w ramach pierwszego z roszczeń ewentualnych pozwu oraz z pkt 3-5 w ramach drugiego roszczenia ewentualnego nie jest żądaniem ustalenia stosunku prawnego ani prawa, lecz żądaniem ukształtowania, ku czemu brak jest uzasadnionej podstawy prawnej. Pozwany nadto podniósł zarzut braku konsumenckiego charakteru umów kredytu zawartych pomiędzy stronami oraz zaprzeczył prawidłowości wyliczeń przedstawionych przez powodów – zarówno od strony matematycznej, wartości przyjętych w wyliczeniach, jak i założeń do ich sporządzenia, a nadto podniósł zarzutu braku weryfikacji ww. wyliczeń. W dalszej części uzasadnienia, pozwany powoływał się także na brak podstaw do uznania umowy kredytu zawartej z powodami za nieważną czy nieodpowiadającą istocie umowy o kredyt jak również brak naruszenia dobrych obyczajów i brak rażącego naruszenia interesu konsumenta. Pozwany zajął stanowisko, iż brak było dowolności w ustalaniu kursów walutowych przez pozwanego, a waloryzacja kwoty kredytu była konsekwencją świadomego wniosku powodów. Pozwany zarzucił ponadto, że powodowie na podstawie art. 411 § 1 k.p.c. utracili prawo do żądania zwrotu spełnionego świadczenia (odpowieź na pozew – k. 333-375).

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie II C 690/18 Sąd Okręgowy w Katowicach stwierdził swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania tut. Sądowi Okręgowemu (postanowienie – k. 580-581).

W replice na odpowiedź na pozew, powodowie podtrzymali w całości stanowisko wyrażone w pozwie, zaprzeczyli wszelkim okolicznościom podnoszonym przez pozwanego o ile nie zostaną przyznane, a nadto zgłosili nowe roszczenie w ramach którego wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwoty 492.349,09 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu przedmiotowego pisma do dnia zapłaty tytułem zwrotu nienależnego świadczenia. Powodowie wskazali, że żądanie to ma charakter żądania zasadniczego (podstawowego), a żądania zgłoszone w pkt I – III pozwu mają względem niniejszego charakter żądań ewentualnych, tzn. takich które powinny być rozpatrywane na wypadek oddalenia żądania zasadniczego. Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych. Powodowie wyjaśnili, że żądana przez nich kwota stanowi sumę środków uiszczonych przez powodów na rzecz pozwanego w toku wykonania umów kredytowych tj. umów nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r., nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. oraz nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. Powodowie stwierdzili, że domagają się zwrotu kwot uiszczonych na rzecz pozwanego, które w ich ocenie mają charakter nienależnego świadczenia. W tym kontekście powodowie zwrócili uwagę, że odpadła podstawa prawna świadczenia. Powodowie odwoływali się w tym zakresie do uzasadnienia powołanego w pozwie. Powodowie w szczególności wskazali, że zawierając umowy z pozwanym działali w charakterze konsumentów – lokale mieszkalne nabyte za środki uzyskane z kredytów miały stanowić zabezpieczenie na przyszłość dla ich dzieci oraz stanowić ich potencjalne miejsce zamieszkania w przyszłości. Powodowie twierdzili również, że nabycie tych lokali nastąpiło poza zakresem działalności gospodarczej powoda (pismo procesowe powodów – k. 587-601).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w rozszerzonym zakresie, w całości, podtrzymując dotychczas wyrażone stanowisko w sprawie (pismo przygotowawcze pozwanego – k. 606-611verte; także pismo pozwanego – k. 624).

W piśmie procesowym złożonym w dniu 15 listopada 2019 r. powodowie ustalili następującą kolejność roszczeń w przedmiotowej sprawie, wnosząc o:

I:

1. Ustalenie, iż:

a. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez powodów z pozwanym w dniu 30 lipca 2008 r. jest nieważna w całości, wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 284 925,00 zł na rzecz pozwanego (...) S.A.; ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o numerze (...);

b. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez powodów z pozwanym w dniu 30 lipca 2008 r. jest nieważna w całości, wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 384 300,00 zł na rzecz pozwanego (...) S.A.; ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o numerze (...);

c. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez powodów z pozwanym w dniu 31 lipca 2008 r. jest nieważna w całości, wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 384 300,00 zł na rzecz pozwanego (...) S.A.; ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o numerze (...).

2. zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwoty 492.349,09 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia doręczenia repliki na odpowiedź na pozew, pozwanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nienależnego świadczenia;

Powodowie wnieśli nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa wg norm przepisanych.

II:

Ewentualnie, na wypadek oddalenia przez Sąd powództwa wskazanego w pkt I, powodowie wnieśli o:

1. zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwoty 59.027,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nadpłaty kwot wpłaconych na poczet kredytu objętego umową nr (...);

2. zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwoty 79.337,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nadpłaty kwoty kredytu objętego umową nr (...)

3. zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwoty 76.936,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nadpłaty kwot zwrotu kredytu objętego umową nr (...).

4. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:

a. strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej, tj. 189.950,00 zł;

b. powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty (wskazanej w lit. a. powyżej) z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy

oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku);

c. na dzień wniesienia niniejszego powództwa, pozostała do spłaty kwota kredytu wynosi 133.777, 23 zł.

5. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:

a. strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej, tj. 256.200,00 zł;

b. powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty (wskazanej w lit. a. powyżej) z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku);

c. na dzień wniesienia niniejszego powództwa, kwota ta wynosi 180.435,83 zł

6. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:

a. strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej, tj. 256.200,00 zł;

b. powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty (wskazanej w lit. a. powyżej) z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku);

c. na dzień wniesienia niniejszego powództwa, kwota ta wynosi 180.435,83 zł.

Powodowie wnieśli nadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa wg norm przepisanych.

III:

Ewentualnie, na wypadek oddalenia przez Sąd powództwa z pkt I i II, powodowie wnieśli o:

1. zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwoty 11.485,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 8.968,08 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nadpłaty kwot zwrotu kredytu;

2. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez powodów A. O. (1) i A. O. (2) z pozwanym (...) S.A. w dniu 30 lipca 2008 r., powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu;

3. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez powodów A. O. (1) i A. O. (2) z pozwanym (...) S.A. w dniu 30 lipca 2008 r., powodowie zobowiązani

są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu;

4. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. §1 ust. 3, §7 ust. 1, §11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez powodów A. O. (1) i A. O. (2) z pozwanym (...) S.A. w dniu 31 lipca 2008 r., powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu;

a nadto zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa wg norm przepisanych (pismo procesowe powodów – k. 627-632).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, w całości, podtrzymując nadto wniosek o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego – oddzielnie w stosunku do każdego z roszczeń pozwu, tak roszczenia głównego jak i poszczególnych roszczeń ewentualnych (pismo pozwanego – k. 650-656).

Do czasu zamknięcia rozprawy, stanowiska stron w powyższym kształcie, nie uległy zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 czerwca 2008 r. A. O. (2) złożył w (...) wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny o nr (...), wnioskując o udzielenie kredytu/pożyczki na warunkach określonych w „Regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)” z przeznaczeniem na – jak wskazano, zakup kolejnego lokalu mieszkalnego z rynku pierwotnego oraz remont nieruchomości. Wnioskodawca wnioskował o udzielenie kredytu w kwocie 250.000 zł, wraz z opłatami okołokredytowymi i składkami na ubezpieczenie 256.200 zł. Jako walutę kredytu wnioskodawca wskazał CHF. Kredyt miał zostać udzielony A. O. (2) oraz współwnioskodawcy A. O. (1). W dacie złożenia wniosku, małżonkowie legitymowali się wykształceniem wyższym, od 10 lat zamieszkiwali we własnym domu. A. O. (2) od 1998 r. prowadził własną działalność gospodarczą – był właścicielem (...) firmy (...), A. O. (1) zaś miała status osoby bezrobotnej. Jak wskazał wnioskodawca, jego miesięczne wynagrodzenie netto z ostatnich 12 miesięcy wynosiło (...) zł, miesięczne stałe wydatki kształtowały się na poziomie (...) zł. Łączna liczba osób w gospodarstwach domowych wszystkich wnioskodawców wynosiła 6. Wnioskodawcy posiadali zobowiązania finansowe w postaci kredytu hipotecznego w banku (...) udzielonego w walucie CHF na kwotę 250.000 zł oraz w (...) w postaci debetu w kwocie 30.000 zł. Kredytowaniu miała podlegać nieruchomość położona w B. przy ul. (...) lok. (...). Jako docelowe, prawne zabezpieczenie spłaty kredytu wnioskodawcy zaproponowali m.in. hipotekę na nieruchomości, która miała podlegać kredytowaniu. Wniosek został złożony przedstawicielowi banku – doradcy (...) S.A., w imieniu wnioskodawców działał pełnomocnik (wniosek – k. 427- 431, zeznania powodów – e – protokół – k. 665).

W dniu 11 czerwca 2008 r. A. O. (2) złożył oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych (kredyt walutowy), w którym potwierdził, że przedstawiciel (...) Banku S.A. przedstawił mu w pierwszej kolejności ofertę kredytu/pożyczki hipotecznej w polskim złotym. Po zapoznaniu się z tą ofertą, decydował, że dokonuje wyboru oferty kredytu/pożyczki hipotecznej denominowanej w walucie obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu/pożyczki hipotecznej oraz wzrost całego zadłużenia. Ponadto oświadczył, że został poinformowany przez przedstawiciela (...) Banku S.A. o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty kredytu/pożyczki oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. A. O. (2) był świadom ponoszenia obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranym produktem kredytowym. Przedstawiciel (...) Banku S.A. poinformował wnioskodawcę również o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej tj. o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. Według oświadczenia informacje zostały przedstawione w postaci symulacji

wysokości rat kredytu. W imieniu A. O. (2) podpis złożyła pełnomocnik (oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych – k. 432).

Analogiczne oświadczenie złożyła A. O. (1), w imieniu której również podpisała się pełnomocnik (oświadczenie - k. 433).

Na podstawie wniosku nr (...) została wydana pozytywna decyzja kredytowa (decyzja kredytowa – k. 434-435).

W dniu 11 czerwca 2008 r. wnioskodawca A. O. (2) złożył do (...) wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny o nr (...). We wniosku wskazano, że dotyczył on zakupu pierwszego lokum – lokalu mieszkalnego z rynku pierwotnego oraz remont nieruchomości. Kwotę kredytu określono na 250.000 zł, wraz z opłatami okołokredytowymi i składkami na ubezpieczenie 256.200 zł, w walucie kredytu CHF. Jako współwnioskodawcę wskazano A. O. (1). Przedmiotem kredytowania miała być nieruchomość położona w B. przy ul. (...) lok. (...). Pozostałe dane były co do zasady zbieżne z tymi, zawartymi we wniosku nr (...). Wniosek został podpisany przez pełnomocnika wnioskodawców, przy pośrednictwie doradcy (...) S.A. (wniosek – k. 445-449).

Do powyższego wniosku, zostały złożone oświadczenia wnioskodawców A. O. (2) i A. O. (1) za pośrednictwem pełnomocnika, analogiczne w swej treści jak te, złożone do wniosku kredytowego nr (...) (oświadczenia – k. 450-451).

Wniosek został zaakceptowany – decyzją kredytową nr (...) przyznano wnioskodawcom kredyt (decyzja kredytowa – k. 452-453).

W dniu 11 czerwca 2008 r. wnioskodawca A. O. (2) skierował do (...) trzeci wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny o nr (...) z przeznaczeniem na zakup drugiego lokum – lokalu mieszkalnego z rynku pierwotnego oraz remont nieruchomości. Kwotę kredytu określono na 185.500 zł, w tym opłaty okołokredytowe i składki na ubezpieczenie 189.950 zł. Wnioskowaną walutą kredytu/pożyczki był frank szwajcarski. Także w przypadku tego wniosku, współwnioskodawcą była A. O. (1). Przedmiotem kredytowania miała być nieruchomość położona w B. przy ul. (...) lok. (...). Analogicznie jak w przypadku dwóch poprzednich wniosków kredytowych, także w tym przypadku jako prawne zabezpieczenie spłaty kredytu proponowano m.in. hipotekę na nieruchomości. Wniosek został podpisany w imieniu wnioskodawców przez pełnomocnika, przy udziale doradcy (...) S.A. (wniosek – k. 462-466).

Także do tego wniosku zostały załączone oświadczenia wnioskodawców złożone przez pełnomocnika, o zaoferowaniu w pierwszej kolejności kredytu złotowego, akceptacji ryzyka związanego z produktem oraz poinformowaniu o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej (oświadczenia – k. 467-468).

Na podstawie wniosku nr (...) wydana została pozytywna decyzja kredytowa nr (...) (decyzja kredytowa – k. 469-470).

W dniu 30 lipca 2008 r. w K. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej także: Bank), a A. O. (2) i A. O. (1) (dalej także: kredytobiorcą) została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Cel kredytu został określony jako budownictwo mieszkaniowe, z przeznaczeniem środków z kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr (...) położonego w B. przy ul. (...), refinansowanie nakładów na zakup przedmiotowej nieruchomości, finansowanie prac wykończeniowych oraz pokrycie opłat okołokredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A). Kwotę kredytu określono na 189.950 zł, walutę waloryzacji kredytu na franka szwajcarskiego (CHF) (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 02 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 93.672,94 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od wskazanej (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania objął 360 miesięcy tj. od dnia 30 lipca 2008 r. do dnia 28 sierpnia 2038 r., wariant spłaty kredytu przewidywał równe raty kapitałowo-odsetkowe. Termin spłaty określono na 28 każdego miesiąca (§ 1 ust. 4-6). Na dzień wydania decyzji kredytowej przez (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,78%, marża banku wynosiła 1,00% (§ 1 ust. 8). Inwestorem Zastępczym był (...) S.A. (§ 1 ust. 10). Datą zakończenia inwestycji miał być dzień 30 września 2008 r. (§ 1 ust.11), całkowity koszt inwestycji wynosił 168.044 (§ 1 ust. 12). Kwota wniesionych

środków własnych wyniosła 5.000 zł, co stanowiło 2,98% całkowitego kosztu inwestycji (§ 1 ust. 13). Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość stanowiąca własność kredytobiorcy położona w B. przy ul. (...) lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr (...) o wartości 185.500 zł (§ 2). Prawnym zabezpieczeniem kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 284.925 zł ustanowiona na nieruchomości określonej w § 2, która miała zostać wpisana do nowozałożonej księgi wieczystej (§ 3 ust. 1). Wyplata kredytu miała nastąpić w ten sposób, że kwota 163.044 zł miała zostać wypłacona na rzecz Inwestora, kwota 5.000 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 4.450 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania opłat okołokredytowych oraz kwota 17.456 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania prac wykończeniowych. Ostatecznym terminem uruchomienia kredytu był dzień 31 lipca 2008 r. (§ 5). Spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku, którego otwarcie i prowadzenie w okresie obowiązywania umowy było nieodpłatne (§ 6). (...) udzielał kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1 zwanego dalej kredytem, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF miała być określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu (§ 7 ust. 1). Kredyt został udzielony na okres ustalony w § 1 ust. 4 (§ 7 ust. 2). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez (...) została ustalona w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 27 czerwca 2008 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,00% (§ 10). (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyjątkiem sobót) poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku, gdy stawka bazowa zmieniłaby się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej. Zmiany wysokości oprocentowania kredytu (...) miał dokonać najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana zostałaby zmiana stawki bazowej. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana do wiadomości na stronach internetowych banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca oraz ustanowieni poręczyciele mieli zostać powiadomieni za pośrednictwem (...) oraz sieci Internet; poczty elektronicznej e-mail. W przypadku zmiany stóp procentowych w (...), zmiana oprocentowania dla uruchomienia kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadałaby po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w (...) (§ 10 ust. 3-6). Na mocy umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który stanowił załącznik nr do umowy i integralną jej część. Harmonogram był doręczany kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzany w CHF (§ 11 ust. 1-2). Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 4). Kredytobiorca zlecił i upoważnił (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu oraz upoważnił (...) do pobierania środków pieniężnych na finansowanie składek o których mowa w § 1 ust. 7B i 7C z rachunku określonego w umowie. Zlecenie to oraz upoważnienia było nieodwołalne i wygasały po całkowitym rozliczeniu kredytu. Kredytobiorca był zobowiązany zapewnić na rachunku określonym w umowie, w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 12). W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie znajdowały postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz uznał jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały przepisy powszechnie obowiązujące (§ 26). W umowie kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Wedle oświadczenia, kredytobiorca był świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane było ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogły mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującym w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptował (§ 29).

Zgodnie z umową, kredytobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy (§ 30 ust. 1). Załącznik do umowy stanowił Harmonogram spłat, Taryfa prowizji i opłat bankowych (...) oraz Oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu (umowa nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. – k. 41-49; załącznik – k. 50).

W dniu 30 lipca 2008 r. w K. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej także: Bankiem), a A. O. (2) i A. O. (1) (dalej także: kredytobiorcą), została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Cel kredytu został określony jako budownictwo mieszkaniowe, z przeznaczeniem środków z kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr 6b położonego w B. przy ul. (...), refinansowanie nakładów na zakup przedmiotowej nieruchomości, finansowanie prac wykończeniowych oraz pokrycie opłat okołokredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A). Kwotę kredytu określono na 256.200 zł, walutę waloryzacji kredytu na franka szwajcarskiego (CHF) (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 02 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 126.343,82 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od wskazanej (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania objął 360 miesięcy tj. od dnia 30 lipca 2008 r. do dnia 28 sierpnia 2038 r., wariant spłaty kredytu przewidywał równe raty kapitałowo-odsetkowe. Termin spłaty określono na 28 każdego miesiąca (§ 1 ust. 4-6). Na dzień wydania decyzji kredytowej przez (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,78%, marża banku wynosiła 1,00% (§ 1 ust. 8). Inwestorem Zastępczym był (...) S.A. (§ 1 ust. 10). Datą zakończenia inwestycji miał być dzień 30 września 2008 r. (§ 1 ust.11), całkowity koszt inwestycji wynosił 218.762,20 (§ 1 ust. 12). Kwota wniesionych środków własnych wyniosła 5.000 zł, co stanowiło 2,29% całkowitego kosztu inwestycji (§ 1 ust. 13). Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość stanowiąca własność kredytobiorcy położona w B. przy ul. (...) lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr 6b o wartości 250.000 zł (§ 2). Prawnym zabezpieczeniem kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 384.300 zł ustanowiona na nieruchomości określonej w § 2, która miała zostać wpisana do nowozałożonej księgi wieczystej (§ 3 ust. 1). Wypłata kredytu miała nastąpić w ten sposób, że kwota 213.762,20 zł miała zostać wypłacona na rzecz Inwestora, kwota 5.000 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 6.200 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania opłat okołokredytowych oraz kwota 31.237,80 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania prac wykończeniowych. Ostatecznym terminem wykorzystania kredytu był dzień 30 lipca 2008 r. (§ 5). Spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku, którego otwarcie i prowadzenie w okresie obowiązywania umowy było nieodpłatne (§ 6). (...) udzielał kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1 zwanego dalej kredytem, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF miała być określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu (§ 7 ust. 1). Kredyt został udzielony na okres ustalony w § 1 ust. 4 (§ 7 ust. 2). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez (...) została ustalona w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 27 czerwca 2008 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,00% (§ 10). (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyjątkiem sobót) poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku, gdy stawka bazowa zmieniałaby się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej. Zmiany wysokości oprocentowania kredytu (...) miał dokonać najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana zostałaby zmiana stawki bazowej. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana do wiadomości na stronach internetowych banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca oraz ustanowieni poręczyciele mieli zostać powiadomieni za pośrednictwem (...) oraz sieci Internet; poczty elektronicznej e-mail. W przypadku zmiany stóp procentowych w (...), zmiana oprocentowania dla uruchomienia kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadałaby po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w (...) (§ 10 ust. 3-6). Na mocy umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie

w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który stanowił załącznik nr do umowy i integralną jej część. Harmonogram był doręczany kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzany w CHF (§ 11 ust. 1-2). Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 4). Kredytobiorca zlecił i upoważnił (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu oraz upoważnił (...) do pobierania środków pieniężnych na finansowanie składek o których mowa w § 1 ust. 7B i 7C z rachunku określonego w umowie. Zlecenie to oraz upoważnienia było nieodwołalne i wygasły po całkowitym rozliczeniu kredytu. Kredytobiorca był zobowiązany zapewnić na rachunku określonym w umowie, w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 12). W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie znajdowały postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz uznał jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały przepisy powszechnie obowiązujące (§ 26). W umowie kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Wedle oświadczenia, kredytobiorca był świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane było ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogły mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptował (§ 29). Zgodnie z umową, kredytobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy (§ 30 ust. 1). Załącznik do umowy stanowił Harmonogram spłat, Taryfa prowizji i opłat bankowych (...) oraz Oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu (umowa nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. – k. 51-59; załącznik – k. 60).

W dniu 31 lipca 2008 r. w K. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej także: Bankiem), a A. O. (2) i A. O. (1) (dalej także: kredytobiorcą), została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Cel kredytu został określony jako budownictwo mieszkaniowe, z przeznaczeniem środków z kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr 6b położonego w B. przy ul. (...), refinansowanie poniesionych nakładów na zakup przedmiotowej nieruchomości, finansowanie prac wykończeniowych oraz pokrycie opłat okołokredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A). Kwotę kredytu określono na 256.200 zł, walutę waloryzacji kredytu na franka szwajcarskiego (CHF) (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 02 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 126.343,82 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od wskazanej (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania objął 360 miesięcy tj. od dnia 31 lipca 2008 r. do dnia 28 sierpnia 2038 r., wariant spłaty kredytu przewidywał równe raty kapitałowo-odsetkowe. Termin spłaty określono na 28 każdego miesiąca (§ 1 ust. 4-6). Na dzień wydania decyzji kredytowej przez (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,78%, marża banku wynosiła 1,00% (§ 1 ust. 8). Inwestorem Zastępczym był (...) S.A. (§ 1 ust. 10). Datą zakończenia inwestycji miał być dzień 30 września 2008 r. (§ 1 ust.11), całkowity koszt inwestycji wynosił 204.495,10 (§ 1 ust. 12). Kwota wniesionych środków własnych wyniosła 5.000 zł, co stanowiło 2,45% całkowitego kosztu inwestycji (§ 1 ust. 13). Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość stanowiąca własność kredytobiorcy położona w B. przy ul. (...) lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr 6b o wartości 250.000 zł (§ 2). Prawnym zabezpieczeniem kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 384.300 zł ustanowiona na nieruchomości określonej w § 2, która miała zostać wpisana do nowozałożonej księgi wieczystej (§ 3 ust. 1). Wypłata kredytu miała nastąpić w ten sposób, że kwota 199.495,10 zł miała zostać wypłacona na rzecz Inwestora, kwota 5.000 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 6.200 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania opłat okołokredytowych oraz kwota 45.504,90 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania prac wykończeniowych. Ostatecznym terminem wykorzystania kredytu był dzień 31 lipca 2008 r. (§ 5). Spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku, którego otwarcie i

prorowadzenie w okresie obowiązywania umowy było nieodpłatne (§ 6). (...) udzielał kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1 zwanego dalej kredytem, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF miała być określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu (§ 7 ust. 1). Kredyt został udzielony na okres ustalony w § 1 ust. 4 (§ 7 ust. 2). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez (...) została ustalona w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 27 czerwca 2008 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,00% (§ 10). (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyjątkiem sobót) poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku, gdy stawka bazowa zmieniałaby się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej. Zmiany wysokości oprocentowania kredytu (...) miał dokonać najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana zostałaby zmiana stawki bazowej. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana do wiadomości na stronach internetowych banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca oraz ustanowieni poręczyciele mieli zostać powiadomieni za pośrednictwem (...) oraz sieci Internet; poczty elektronicznej e-mail. W przypadku zmiany stóp procentowych w (...), zmiana oprocentowania dla uruchomienia kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadałaby po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w (...) (§ 10 ust. 3-6). Na mocy umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który stanowił załącznik nr do umowy i integralną jej część. Harmonogram był doręczany kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzany w CHF (§ 11 ust. 1-2). Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 4). Kredytobiorca zlecił i upoważnił (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu oraz upoważnił (...) do pobierania środków pieniężnych na finansowanie składek o których mowa w § 1 ust. 7B i 7C z rachunku określonego w umowie. Zlecenie to oraz upoważnienia było nieodwołalne i wygasły po całkowitym rozliczeniu kredytu. Kredytobiorca był zobowiązany zapewnić na rachunku określonym w umowie, w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 12). W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie znajdowały postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz uznał jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały przepisy powszechnie obowiązujące (§ 26). W umowie kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Wedle oświadczenia, kredytobiorca był świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane było ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogły mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptował (§ 29). Zgodnie z umową, kredytobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy (§ 30 ust. 1). Załącznik do umowy stanowił Harmonogram spłat, Taryfa prowizji i opłat bankowych (...) oraz Oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu (umowa nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. – k. 61-69; załącznik – k. 70).

A. O. (1) z wykształcenia jest biologiem, aktualnie wykonuje zawód nauczyciela biologii. W dacie zawarcia umów kredytowych nie pracowała zawodowo. A. O. (1) nigdy nie prowadziła działalności gospodarczej (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635 zeznania powódki – e – protokół – k. 665).

Powód z wykształcenia jest ekonomistą, prowadził własną działalność gospodarczą. W jej ramach zajmował się m.in. zakupem terenów przemysłowych, pośredniczył w organizacji stacji benzynowych na terenie Polski oraz prowadził spółki na U.. Działalność polegała na przygotowywaniu inwestycji komercyjnych w ramach których wskazywał lokalizacje pod stacje paliw i markety, a następnie uczestniczył w procesie uzyskiwania pozwoleń administracyjnych i nadzorował wykonywane prace (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635, zeznania powoda – e – protokół – k. 665).

Zgodnie z ewidencją działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy W. przedmiot działalności wykonywanej przez A. O. (2) zgodnie z PKD obejmował m.in. pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zarządzanie nieruchomościami na zlecenie, kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem nieruchomości na własny rachunek. Działalność prowadzona była pod nazwą (...). Rodzaj przeważającej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności dotyczył doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania (zaświadczenie o dokonaniu zmiany wpisu do ewidencji działalności gospodarczej – k. 477-478; zaświadczenie o nr identyfikacyjnym REGON – k. 479; informacja z CEiIDG – k. 480).

Klasyfikacja wskazana w ewidencji została podana przez powoda na wypadek, gdyby w przyszłości zdecydował się prowadzić tego rodzaju działalność (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635).

Zgodnie z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) hipotecznych (...) udzielał kredytów/pożyczek hipotecznych złotych waloryzowanych kursem następujących walut obcych: USD, EURO, CHF lub innych walut obcych wskazanych przez (...), według tabeli kursowej (...) Banku SA. W okresie spłaty kredytu/pożyczki hipotecznego (...) mógł dokonać zmiany waluty, będącej podstawą waloryzowania, na pisemny wniosek kredytobiorcy. W przypadku zmiany waluty kredytu/pożyczki hipotecznego ze złotych polskich na walutę obcą kredytobiorca osiągający dochód w złotych polskich musiał posiadać zdolność kredytową wystarczającą do spłaty miesięcznej raty kredytu/pożyczki hipotecznego w wysokości 120% raty kredytu/pożyczki przyjmowanego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu/pożyczki hipotecznego udzielonego w złotych polskich. Kredyt/pożyczka hipoteczny waloryzowany udzielany był w złotych polskich, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę (§ 1 ust. 2 i 3, 4). Wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanego kursem waluty obcej była określona w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana była w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanej wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty obcej, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty (§ 24 ust. 2 i 3) (Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) hipotecznych – k. 397-399).

Transze z tytułu kredytu nr (...) zostały wypłacone: w dniu 06 sierpnia 2008 r. w kwocie 172.494 zł oraz w dniu 28 sierpnia 2008 r. w kwocie 17.456 zł (zaświadczenie – k. 92-98).

Transze z tytułu kredytu nr (...) zostały wypłacone: w dniu 06 sierpnia 2008 r. w kwocie 224.962,20 zł oraz w dniu 28 sierpnia 2008 r. w kwocie 31.237,80 zł (zaświadczenie – k. 100-106).

Transze z tytułu kredytu nr (...) zostały wypłacone: w dniu 06 sierpnia 2008 r. w kwocie 210.695,10 zł oraz w dniu 28 sierpnia 2008 r. w kwocie 45.504,90 zł (zaświadczenie – k. 108-114).

Aneks do umowy nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. zawartym w K. w dniu 04 września 2014 r. pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w W. oraz A. O. (2) i A. O. (1) dokonano zmian z zakresie zapisów umownych dotyczących spłaty kwoty niskiego wkładu własnego. Kwota niskiego wkładu własnego pozostała do spłaty na dzień 30 czerwca 2014 r. wynosiła 5.907,88 CHF. Na mocy Aneksu z § 3 umowy wykreślono w całości postanowienie dotyczące ubezpieczenia niskiego

wkładu własnego kredytu. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian. Aneks wszedł w życie z dniem 04 września 2014 r. (aneks do umowy nr (...) – k. 71-72).

Aneksy o analogicznej treści zostały zawarte do umowy nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. oraz do umowy nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. (aneks do umowy nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. zawarty w dniu 04 września 2014 r. – k. 78-79; aneks do umowy nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. zawarty w dniu 04 września 2014 r. – k. 85-86).

A. O. (2) oraz A. O. (1) są właścicielami na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej:

- lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) lok.(...). Dla lokalu tego Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana została hipoteka umowna kaucyjna do sumy 284.925 zł z tytułu kredytu o nr (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Bank S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. ((...))

- lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) lok.(...). Dla lokalu tego Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana została hipoteka umowna kaucyjna do sumy 384.300 zł z tytułu kredytu o nr (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Bank S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. ((...))

- lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) lok. (...). Dla lokalu tego Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana została hipoteka umowna kaucyjna do sumy 384.300 zł z tytułu kredytu o nr (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Bank S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. ((...))

(treść KW – k. 73-77; k. 80-84; k. 87-91).

W okresie od 06 sierpnia 2008 r. do 06 sierpnia 2017 r. kredytobiorcy dokonywali sukcesywnej spłaty zobowiązań z tytułu spłaty kapitału i odsetek z tytułu udzielonych im kredytów: nr (...), nr (...) oraz (...). W okresie od 06 sierpnia 2008 r. do 26 lipca 2018 r., oprocentowanie kredytów było zmienne i wahało się od 4,93% do 0,22% (zaświadczenia – k. 92-98; k. 99; k. 100-106; k. 107; k. 108-114; k. 115; k. 116, nadto historia kredytu: (...) – k. 117-124verte; 00401521 – k. 125; potwierdzenia wykonania operacji – k. 142-198verte).

Na datę otwarcia kredytu nr (...). na dzień 06 sierpnia 2008 r. kwota kredytu wynosiła 89.116,56 CHF. Według stanu na dzień 24 lipca 2018 r. kwota pozostała do spłaty wynosiła 68.931,64 CHF (historia kredytu nr (...) – k. 117-124verte).

Na datę otwarcia kredytu nr (...). na dzień 06 sierpnia 2008 r. kwota kredytu wynosiła 116.223,50 CHF. Według stanu na dzień 04 lipca 2018 r. kwota pozostała do spłaty wynosiła 92.861,76 CHF (historia kredytu nr (...) – k.125-133).

Na datę otwarcia kredytu nr (...). na dzień 06 sierpnia 2008 r. kwota kredytu wynosiła 108.852,61 CHF. Według stanu na dzień 06 lipca 2018 r. kwota pozostała do spłaty wynosiła 92.591,04 CHF (historia kredytu nr (...) – k. 134-141verte).

Wszelkich formalności związanych z uzyskaniem kredytów hipotecznych w pozwanym banku, powodowie dopełniali za pośrednictwem pełnomocnika M. M. (uprzednio: C.-L.). W trakcie ubiegania się o kredyty, pełnomocnik korzystała z pośrednictwa doradcy (...), który doradzał w jaki sposób uzyskać najkorzystniejsze dla kredytobiorców warunki. Pełnomocnik występowała także o wysłanie projektów umów przed datą ich zawarcia (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635).

Przed datą ubiegania się o kredyty, powodowie wraz z ich pełnomocnikiem byli stroną umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany do waluty CHF, za który nabyli wspólny lokal mieszkalny. Po jego sprzedaży zdecydowali się zakupić przedmiotowe lokale (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635).

Z uwagi na niewystarczającą zdolność kredytową do uzyskania preferowanego przez wnioskodawców kredytu złotowego, jedyną możliwością było uzyskanie kredytu w walucie franka szwajcarskiego. Środki uzyskane z kredytów

miały być przeznaczone na zakup lokali mieszkalnych, które w przyszłości miały zostać przeznaczone na potrzeby dzieci kredytobiorców.

W dacie zawarcia umów kredytowych, dzieci kredytobiorców miały odpowiednio: 3, 7, 10 i 12 lat (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635, zeznania powodów – e – protokół – k. 665).

Kredytobiorcy starali się uzyskać jak najkorzystniejsze warunki kredytowe. Po uzyskaniu informacji, że brak jest możliwości ubiegania się o kredyt w PLN, zdecydowali się zaciągnąć zobowiązanie w CHF. Kredytobiorcy działali w zaufaniu do banku, przyjęli proponowane im warunki, wiadomość o uzyskaniu kredytów ucieszyła ich. Przy żadnej z czynności związanej z uzyskaniem któregośkolwiek z trzech kredytów małżonkowie nie uczestniczyli samodzielnie, w ich imieniu działała pełnomocnik. Pełnomocnik zapoznała się z umowami, czytała je, analizowała ich treść z pośrednikiem finansowym. Zapisy umowy były dla niej jasne, rozumiała ich treść, liczyła się także z ryzykiem produktów, o które ubiegali się kredytobiorcy. Pełnomocnik zadawała pytania, wykazywała zainteresowanie skutkami wzrostu kursu CHF. W odpowiedzi przedstawiciel banku poinformował pełnomocnik, że ryzyko istnieje, jednak jak do tej pory nie było drastycznych wzrostów kursów, które uniemożliwiłyby kredytobiorcom spłatę kredytów (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635).

Oświadczenia złożone przy składaniu wniosków kredytowych zostały pełnomocnik przedstawione do podpisu w dniu złożenia wniosków. Pełnomocnik zapoznała się z ich treścią i podpisała je, nie zostały jej jednak przedstawione symulacje czy kurs historyczny franka szwajcarskiego, nie informowano jej również o możliwych wysokościach wahań kursu waluty (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635).

Pełnomocnik pozostawała w stałym kontakcie z powodami. W trakcie procedury uzyskania kredytów, wszelkie decyzje konsultowała z powodami, przekazywała im także informacje o ryzyku (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635, zeznania powodów – e – protokół – k. 665).

Po dacie nabycia lokali mieszkalnych, właściciele podjęli decyzję o ich wynajęciu. Wszystkie trzy lokale zostały udostępnione osobom trzecim na podstawie umów najmu, po przeprowadzeniu prac wykończeniowych. Umowy te zostały zawarte w imieniu właścicieli za pośrednictwem pełnomocnika – M. M., która wówczas była właścicielką lokalu mieszkalnego w tym samym budynku (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635, zeznania powodów – e – protokół – k. 665).

Aktualnie dwa lokale mieszkalne stanowiące własność powodów są wynajmowane, z czego jeden nieprzerwanie od 2012 r. Trzeci z lokali został w 2017 r. oddany w użytkowanie M. M. po tym, jak utraciła prawo własności do własnego lokalu. Z tego tytułu M. M. przekazuje właścicielom kwotę w wysokości raty kredytu oraz uiszcza opłaty związane z utrzymaniem lokalu. Przed tą datą, wszystkie trzy lokale były objęte umową najmu. Uzyskiwany czynsz najmu jedynie na początku zabezpieczał raty kredytu, aktualnie jest niewystarczający (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635, zeznania powodów – e – protokół – k. 665).

W dacie zawarcia umów kredytowych, powodowie zamieszkiwali w stanowiących ich własność domu w miejscowości W., w okolicy K., który stanowił centrum ich interesów życiowych. Nieruchomość ta została następnie zbyta w związku z sytuacją finansową rodziny, aktualnie małżonkowie wynajmują dom w okolicy Ż.. Żaden z posiadanych przez nich lokali mieszkalnych położonych w B. nie mógł być przez nich zamieszkały, z uwagi na zbyt mały ich metraż niemogący zaspokoić potrzeb mieszkaniowych ich rodziny. Powodowie nigdy nie zamieszkiwali w tych lokalach. W czasie wizyt na terenie B. zamieszkiwali u M. M. (zeznania świadka M. M. – protokół rozprawy z dnia 15 listopada 2019 r. – k. 633-634; e-protokół – k. 635).

(...) Bank S.A. aktualnie działa pod firmą (...) S.A. (KRS pozwanego – k. 378-396).

Stan faktyczny w powyższym kształcie, został przez Sąd ustalony w oparciu o powołany w toku dotychczasowych ustaleń materiał dowodowy w postaci dokumentacji – w tej części nie był on kwestionowany przez żadną ze stron,

nie budził również wątpliwości Sądu. Pozwany co prawda kwestionował przedstawione przez powodów wyliczenia, nie stanowiły one jednak podstawy rekonstrukcji stanu faktycznego. Co zostanie bowiem wyjaśnione w toku dalszych rozważań, kwestie wysokości zobowiązania nie miały w sprawie znaczenia.

W pozostałym zakresie, dokumentacja złożona do akt sprawy nie stanowiła podstawy czynienia ustaleń w sprawie, gdyż nie odnosiła się do okoliczności istotnych w rozumieniu art. 227 k.p.c.

Za wiarygodne źródło dowodowe Sąd uznał zeznania świadka M. M., przesłuchanej na rozprawie w dniu 15 listopada 2019 r. Sąd miał na uwadze pokrewieństwo i stopień zażyłości łączący świadka ze stroną powodową, nie dopatrzone się jednak, by relacja ta wpłynęła dyskwalifikująco na jego wiarygodność. Przeciwnie, relacja przez świadka była przekonująca, logiczna i brak było dowodów przeciwnych, by ją kwestionować. Z tożsamyh względów Sąd uznał za wiarygodne zeznania powodów przesłuchanych w charakterze strony. Podkreślić należy, że korespondowały one z całością materiału dowodowego zebranego w sprawie.

Kierując się brzmieniem art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, gdyż dowód ten nie miał wykazać faktu, który miałby istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

W rozpoznawanej sprawie powodowie A. na O. i A. O. (2) dochodzili roszczeń szczegółowo sprecyzowanych ostatecznie w piśmie procesowym z dnia 15 listopada 2019 r. wywodzonych w związku z zawartymi z pozwanym bankiem umowami o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF: z dnia 30 lipca 2008 r. o nr (...), z dnia 30 lipca 2008 r. o nr (...) oraz z dnia 31 lipca 2008 r. o nr (...). Argumentacja strony powodowej, w przeważającej mierze koncentrowała się na próbie wykazania abuzywności poszczególnych zapisów umownych.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. (uprzednio: (...) Bank S.A.) w toku procesu wnosił o oddalenie powództwa w całości, kwestionując zarówno jego zasadę, jak i wysokość.

Wobec argumentacji podniesionej przez powodów, w pierwszej kolejności należało poddać weryfikacji, czy w przedmiotowej sprawie znajdują zastosowanie przepisy dotyczące klauzul niedozwolonych.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Do uznania konkretnego postanowienia za "niedozwolone postanowienie umowne" w rozumieniu przytoczonego przepisu wymagane jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:

- 1) umowa została zawarta z konsumentem;
- 2) postanowienie umowy "nie zostało uzgodnione indywidualnie";
- 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy;
- 4) jednoznacznie sformułowane postanowienie nie dotyczy "głównych świadczeń stron".

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia została przez ustawodawcę bliżej określona w przepisie art. 385¹ § 3 k.c., zgodnie z którym za niezgodnione indywidualnie należy uznać te postanowienia, na które konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy

zaproprowanego konsumentowi przez kontrahenta. Oznacza to, iż postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi będą tylko takie, które były w sposób rzeczywisty negocjowane lub włączone do umowy wskutek propozycji zgłoszonej przez samego konsumenta. W zdaniu 2 art. 385¹ § 3 k.c. zostało wprowadzone domniemanie, że postanowienia umowne przyjęte z wzorca zaproponowanego przez kontrahenta konsumenta, nie zostały uzgodnione indywidualnie.

Nadto dla uznania postanowienia umownego za abuzywne, nie może ono obejmować głównego świadczenia stron, chyba że zostało ono sformułowane w sposób niejednoznaczny. Należy podzielić pogląd, że w umowach nazwanych ich essentialia negotii określają niewątpliwie główne świadczenia stron. Ograniczenie zakresu uznania za niedozwoloną klauzuli dotyczącej głównego świadczenia stron koresponduje z poglądem, że każdy podmiot zawierający umowę powinien mieć świadomość wiążącego charakteru postanowienia o głównych świadczeniach stron. W konsekwencji postanowienia dotyczące głównego świadczenia nie będą podlegać ocenie jako abuzywne, chyba, że zostały sformułowane niejednoznacznie.

Ostatnią z przesłanek uznania klauzuli za niedozwoloną stanowi ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, z rażącym naruszeniem jego interesów.

Interpretacji pojęcia dobrych obyczajów należy dokonywać w oparciu o normy pozaprawne, jak normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej, a także zasady etyczne stosowane we wszystkich rodzajach działalności ze szczególnym uwzględnieniem zasady lojalności. Istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, sprzeczne z dobrymi obyczajami będą więc takie działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezinformacji, wykorzystania naiwności lub niewiedzy klienta. W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. W wyroku z 13 lipca 2005 roku (I CK 832/04, Sip Legalis nr 71468) Sąd Najwyższy stwierdził, że "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Podobnie w wyroku z 03 lutego 2006 roku (I CK 297/05, 74475), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. jest odpowiednikiem art. 3 ust. 1 dyrektywy nr 93/13/WE, stanowiącym, że klauzulę umowną, która nie została uzgodniona indywidualnie, należy uznać za niedozwoloną, jeżeli naruszając zasadę dobrej wiary, powoduje istotną i nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków kontraktowych na niekorzyść konsumenta.

Aby uznać klauzulę za niedozwoloną, poza kształtowaniem praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, musi ona także rażąco naruszać jego interesy. Termin „interesy” konsumenta proponuje się rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale również przy uwzględnieniu aspektu zdrowia konsumenta i jego bliskich oraz dyskomfortu konsumenta, spowodowanego takimi czynnikami, jak strata czasu, dezorganizacja życia, niewygodna, nierzetelne traktowanie, przykrości, naruszenie prywatności, doznanie zawodu. W wyroku z 13 lipca 2005 roku

(I CK 832/04, SipLegalis nr 71468) Sąd Najwyższy stwierdził, że "rażące naruszenie interesów konsumenta" oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Kontrola treści postanowień zawartych we wzorcach umów może mieć charakter incydentalny lub abstrakcyjny. Kontrola incydentalna polega na badaniu treści postanowień konkretnej umowy, w sytuacji, gdy przy jej zawieraniu posłużono się wzorcem umowy, kontrola ta pośrednio obejmuje także postanowienia tego wzorca umowy. Jest to kontrola dokonywana w każdym postępowaniu sądowym, w którym strona powołuje się na fakt inkorporowania do treści umowy niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., bądź sama wytaczając powództwo, bądź w formie zarzutu podniesionego w sprawie, w której jest pozwany.

Natomiast kontrola abstrakcyjna do dnia 17 kwietnia 2016 r. była dokonywana przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w postępowaniu odrębnym w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w trybie art. 479³⁶ - 479⁴⁵ k.p.c.

Kontynuując rozważania na gruncie stanu prawnego obowiązującego do dnia 17 kwietnia 2016 r. należy wskazać, iż kontrola abstrakcyjna wzorca polegała na badaniu treści postanowień wzorca umowy w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i była dokonywana niezależnie od tego, czy między stronami doszło do zawarcia umowy z wykorzystaniem tego wzorca umowy. Konsekwencją uznania postanowienia wzorca umownego za niedozwolone w przedmiotowym trybie było jego wyeliminowanie z obrotu prawnego, albowiem SOKiK uznając powództwo poza wskazaniem treści postanowienia uznanego za niedozwolone, zakazywało jego wykorzystywania (art. 479⁴² § 1 k.p.c.). Postępowanie w sprawie abstrakcyjnej kontroli klauzul używanych we wzorcach umownych miała na celu wyeliminowanie pewnych postanowień wzorców, a nie postanowień umów. Nie powoduje zatem, że stosowanie określonych sformułowań lub unormowań jest w ogóle wyłączone w obrocie cywilnoprawnym. Niedozwolone jest jedynie posługiwanie się nimi we wzorcach umów, zaś legalność ich stosowania w konkretnej umowie może być badana w trybie kontroli incydentalnej z uwzględnieniem postanowień całej umowy, rozkładu praw i obowiązków stron, ryzyka, jakie ponoszą (wyrok Sądu Najwyższego z 11 października 2007 roku, III SK 19/07, Legalis nr 309584).

Należało w związku z tym dokonać indywidualnej oceny legalności postanowień umownych, zawartych w umowach kredytu łączących strony, a kwestionowanych przez powodów.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. niedozwolone postanowienie nie wiąże konsumenta, wiąże go natomiast umowa w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Zatem skutkiem prawnym zaistnienia niedozwolonego postanowienia umownego jest częściowa bezskuteczność, polegająca na tym, że postanowienie umowne uznane za niedozwolone staje się bezskuteczne natomiast w pozostałym zakresie umowa jest wiążąca. Tym samym brak związania konsumenta postanowieniem umownym na skutek uznania go za niedozwolone nie oznacza nieważności czy bezskuteczności umowy w całości, a jedynie w określonym zakresie. Stosownie zaś do art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Podstawowym zatem warunkiem umożliwiającym badanie, czy konkretny zapis umowny jest niedozwolonym postanowieniem umownym, jest konsumencki charakter umowy, który w ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodził (co do każdej z trzech zawartych pomiędzy stronami umów).

Odnosząc się do warstwy definicyjnej pojęcia „konsument”, wskazać należy na przepis art. 22¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umów przez strony, zgodnie z którym za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Aktualnie przepis ten został zmodyfikowany i jego treść wskazuje, że za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Zgodnie z przywołaną definicją ustawową, konsumentem można być wyłącznie w zakresie czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z własną działalnością gospodarczą lub zawodową. Decyduje brak związku danej czynności z wymienioną działalnością, a nie to, czy taka działalność jest w ogóle prowadzona przez osobę dokonującą czynności prawnej. Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy brak bezpośredniego związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie pośredniego związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta (K. Osajda (red.), P. Miłkaszewicz, Kodeks cywilny, Komentarz, wyd. 20, 2018, Legalis).

Dla kwalifikacji osoby fizycznej jako konsumenta nie jest konieczne, by nie prowadziła ona w ogóle działalności gospodarczej lub zawodowej – by nie była przedsiębiorcą. Istotne jest natomiast to, aby dokonywana przez nią, konkretna czynność prawna, która ma przesądzać o jej kwalifikacji jako konsumenta w ramach danego stosunku

prawnego, nie dotyczyła bezpośrednio jej ewentualnej działalności gospodarczej. Za konsumenta można uznać zarówno osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej w żaden sposób z jej działalnością profesjonalną, jak i czynności związanej co prawda z tą działalnością, ale tylko pośrednio. Odróżnienie czynności bezpośrednio związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową od czynności związanych z nią jedynie pośrednio następuje istotnych trudności (zob. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 8, Warszawa 2017). Formułowane przez doktrynę kryteria mające służyć ich rozróżnieniu nie są jednolite (por. T. Pajor, w: M. Pyziak-Szafnicka (red.), Kodeks, 2014, s. 263). Z punktu widzenia przyczyn przemawiających za potrzebą ochrony konsumenta, najodpowiedniejsze wydaje się kryterium odwołujące się do zbieżności typu i przedmiotu danej transakcji z zakresem ewentualnej działalności gospodarczej lub zawodowej osoby, która miałaby być kwalifikowana jako konsument.

W orzecznictwie akcentuje się potrzebę oceny celu w jakim dana osoba zawiera czynność prawną dla rozstrzygnięcia kwalifikacji osoby fizycznej jako konsumenta. Sąd Okręgowy podziela pogląd, zgodnie z którym cel jakim zasadniczo powinien kierować się konsument to zaspokajanie potrzeb własnych, osobistych, „prywatnych” podmiotu, jego rodziny, domowników, zapewnienie funkcjonowanie gospodarstwa domowego. By czynność miała konsumencki charakter powinna pozostawać w określonej relacji z rolą społeczną konsumenta (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 września 2007 r., IV CSK 122/07, M. Spół. 2008, nr 1, s. 48, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 28 kwietnia 2015 r., VI ACa 775/14, LEX nr 1712704). Uprawnienie jest zatem stwierdzenie, że konsumentem nie jest zatem osoba podejmująca działania niezwiązane bezpośrednio z konsumpcją dóbr.

Z kolei pojęcie działalności gospodarczej definiuje art. 2 ustawy z dnia 02 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, według którego działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W orzecznictwie podkreślono, że z działalnością gospodarczą mamy zatem do czynienia wówczas gdy działania podmiotu wykazują zawodowy, czyli stały, charakter, podporządkowanie regułom zysku i opłacalności (lub zasadzie racjonalnego gospodarowania) oraz uczestnictwo w działalności gospodarczej (w obrocie gospodarczym) (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 23 lutego 2005 r., III CZP 88/04, OSNC 2006, nr 1, poz. 5). Istnienie bezpośredniego związku między czynnością prawną a działalnością gospodarczą lub zawodową podmiotu dokonującego czynności oznacza, że podmiot ten występuje w istocie w roli przedsiębiorcy, a zatem nie może być jednocześnie uważany za konsumenta (por. Zielona księga. Optymalna wizja Kodeksu cywilnego w Rzeczypospolitej Polskiej, red. Z. Radwański, Warszawa 2006, s. 39). Definicja konsumenta w kontekście definicji działalności gospodarczej ma charakter funkcjonalny, kładąc nacisk na pełnioną przez jednostkę w określonym układzie sytuacyjnym rolę ekonomiczną. Kluczowy jest zatem charakter podejmowanej aktywności.

Nawet autorzy opowiadający się za szerokim ujęciem pojęcia konsumenta nie kwestionują, iż gospodarczy cel podjętego działania wyklucza, by dokonujący zakupu mógł być traktowany jako konsument. Jednocześnie wąskie ujęcie pojęcia konsumenta prowadzi do wniosku, iż jest nim ten, kto nie będąc przedsiębiorcą, w drodze zawartej umowy, zaspokaja swoje potrzeby rodzinno-domowe (por. W.J. Katner, w: W.J. Katner, M. Stahl, W. Nykiel, Umowa sprzedaży w obrocie gospodarczym. Zagadnienia prawa cywilnego, administracyjnego i podatkowego, Warszawa 1996, s. 31). Powyższa definicja ukazuje cel, jakim zasadniczo powinien kierować się konsument tj. zaspokajanie potrzeb własnych, osobistych, „prywatnych” podmiotu, jego rodziny, domowników, ma zapewniać funkcjonowanie gospodarstwa domowego. Konsumentem nie jest zatem osoba podejmująca działania niezwiązane bezpośrednio z konsumpcją dóbr (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07 listopada 2017 r., sygn. akt V ACa 131/17).

Do kwestii kwalifikacji podmiotu jako konsumenta zgodnie z art. 22⁽¹⁾ k.c. Sąd Apelacyjny w Warszawie odniósł się także w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 216/19, w którym zwrócił uwagę, że kwestia braku bezpośredniego związku między dokonaną przez dany podmiot czynnością prawną a jego działalnością gospodarczą lub zawodową jest kryterium najistotniejszym i najbardziej charakterystycznym dla pojęcia konsumenta. Działalność gospodarczą charakteryzuje chęć zysku i nie ma działalności gospodarczej tam, gdzie nie występuje motyw

zysku. (Sokołowski T., Komentarz do art.22⁽¹⁾ Kodeksu cywilnego, w: Kidyba A. (red.), Gawlik Z., Janiak A., Jedliński A., Kopaczyńska-Pieczniak K., Niezbecka E., Sokołowski T., Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna., WKP, 2012). Według Sądu Apelacyjnego uwzględniając kryterium typowości zastanowić się trzeba, czy konkretna czynność prawna jest bezpośrednio powiązana z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową kupującego. W orzecznictwie wskazuje się, że umowa konsumencka z reguły ma zmierzać do zaspokajania potrzeb własnych, osobistych, „prywatnych” podmiotu, jego rodziny, domowników, także przyjaciół lub znajomych lub ma zapewniać funkcjonowanie gospodarstwa domowego - takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 września 2007 r., IV CSK 122/07, OSNC-ZD 2008/3/74. W powołanym orzeczeniu Sąd Apelacyjny podkreślił nadto, że zgodnie z dyrektywą 2011/83/UE, a konkretnie z art. 2 ust. 1 pojęcie konsumenta oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych tą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą czy wolnym zawodem. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r. wydanym w sprawie C-464/01 J. G. przeciwko (...) AG wypowiedział się, że „osoba, która zawiera umowę dotyczącą towaru przeznaczonego do użytku po części gospodarczego, a po części niezwiązanego z jej działalnością gospodarczą, nie ma prawa powoływania się na dobrodziejstwo przepisów art. 13 do 15 tej konwencji (brukselskiej), z wyjątkiem sytuacji, gdy użytek gospodarczy jest na tyle marginalny, iż odgrywa jedynie nikłą rolę w ogólnym kontekście danej transakcji, przy czym bez znaczenia pozostaje fakt, iż pozagospodarczy aspekt ma charakter dominujący”. Zatem jeżeli umowa została zawarta w celu zaspokojenia potrzeb działalności gospodarczej i to w istotnym zakresie (w sprawie w 30 %), to nie można tej okoliczności pominąć, nawet wówczas, gdy pozagospodarczy (mieszkalny) aspekt transakcji ma charakter dominujący (tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa 216/19).

Z powyższego jasno więc wynika, że umowa konsumencka ma zmierzać do zaspokajania potrzeb własnych, osobistych, „prywatnych” podmiotu, jego rodziny, domowników, także przyjaciół lub znajomych lub ma zapewniać funkcjonowanie gospodarstwa domowego i ten warunek zdaniem Sądu w niniejszej sprawie nie został spełniony.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że w dacie zawarcia przedmiotowych umów powód prowadził działalność gospodarczą, której przedmiot zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) obejmował m.in. wynajem nieruchomości na własny rachunek. Sam fakt dokonania takiego zgłoszenia nie był przesądzającym i pomimo zgłoszenia, powód mógł nie prowadzić tego rodzaju działalności. Wskazać jednak należy, że zgłaszając poszczególne kody klasyfikacyjne do PKD, powód musiał być zainteresowany prowadzeniem określonej działalności gospodarczej, bądź też przewidywał możliwość jej prowadzenia w przyszłości. Nie byłoby bowiem zgodny z doświadczeniem życiowym wniosek, że zgłoszeniu podlegają dziedziny, które nie pozostają w kręgu zainteresowania zawodowego przedsiębiorcy. Okoliczność ta została także potwierdzona przez świadka, który zeznała, że powód podał kody tych działalności na wszelki wypadek, gdyby działalność taką podejmował.

Postępowanie dowodowe wykazało, że powód na przestrzeni lat był aktywnym przedsiębiorcą, zajmował się różnorodną działalnością, w tym kupnem terenów przemysłowych. Powód wraz z małżonką, był także współwłaścicielem nieruchomości mieszczącej się na terenie B. przed datą zawarcia przedmiotowych umów (która również była finansowana z kredytu udzielonego w CHF) i po podjęciu decyzji o sprzedaży tego lokalu powodowie zdecydowali się o nabyciu tych, objętych kredytowaniem przez pozwanego.

W dacie zawarcia przedmiotowych umów, powodowie zamieszkiwali w stanowiących ich własność domu, mieszczącym się w miejscowości W. pod K.. To ta nieruchomość stanowiła centrum ich interesów życiowych i to tam zamieszkiwali wraz z wówczas czwórką dzieci. Mieszkania nabyte za środki pozyskane z kredytu mieściły się natomiast w B., z którym powodowie byli związani z uwagi na powiązania rodzinne. W żadnym z nabytych lokali powodowie nigdy nie zamieszkiwali – nawet przebywając czasowo w B. powodowie zatrzymywali się u rodziny powoda, same lokale zaś posiadają zbyt małą powierzchnię by zaspokoić potrzeby mieszkaniowe rodziny powodów.

Nie był przekonujący argument o konsumenckim charakterze umów, opierający się na twierdzeniu, że powodowie nabyli przedmiotowe lokale w celu przekazania ich w przyszłości swoim dzieciom. Zwrócić należy uwagę, że w dacie zawarcia umów kredytowych dzieci powodów były małoletnie – miały odpowiednio 3, 7, 10 i 12 lat. Odległość czasowa, jaka dzieliła potencjalną chwilę usamodzielnienia się małoletnich i ich ewentualną wyprowadzkę z domu rodzinnego

(nawet biorąc pod uwagę najstarsze z dzieci oraz założenie, że dokonując wyboru miejsca zamieszkania dzieci zdecydowałyby się na właśnie to miasto) oznacza, że przez znaczny okres czasu lokale te przynosiłyby potencjalny zysk powodom, co potwierdzało inwestycyjny charakter transakcji. Argument więc, że powodowie nabyli trzy lokale mieszkalne w innym mieście, niż to w którym na co dzień zamieszkiwali, przy hipotetycznym założeniu, że w znacznej perspektywie czasu, będą one stanowić miejsce zamieszkania ich dzieci, nie mógł zatem zostać podzielony.

Powyższej oceny nie zmienia okoliczność, iż aktualnie w jednym z nabytych lokali zamieszkuje członek rodziny powoda (M. M.). Lokal ten niewątpliwie nie został nabyty w celu zaspokojenia jej potrzeb mieszkaniowych - fakt, że jest zajmowany przez członka rodziny wynika z utraty prawa własności do własnego lokalu. M. M. co prawda nie uiszcza z tego tytułu żadnych dodatkowych należności na rzecz powodów, pokrywa jednak ratę kredytową oraz opłaca koszty utrzymania związane z zajmowanym lokalem, co niewątpliwie stanowi przysporzenie finansowe po stronie powodów. Także więc w zakresie tej nieruchomości brak było podstaw by uznać, że umowa miała charakter konsumencki.

Nie mogło także stanowić argumentu za dyskwalifikacją uznania inwestycyjnego charakteru umów to, że obecnie przychody uzyskiwane z lokali nie bilansują się z ratami kredytu i nie przynoszą powodom zysku. Powodowie zawierając przedmiotowe umowy posiadali nieruchomość, która zaspokajała ich potrzeby mieszkaniowe, a z uwagi na wiek ich dzieci trudno przyjąć, że dokonując zakupu trzech lokali mieszkalnych nie zakładali osiągnięcia z tego tytułu wymiernych korzyści. To, że wskutek wzrostu kursu waluty CHF, raty kredytu wzrosły i możliwy do uzyskania w warunkach rynkowych czynsz najmu nie bilansuje wysokości rat nie oznacza, że umowa nie miała charakteru inwestycyjnego.

Sąd podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2013 roku (II CSK 351/12, SIP Legalis), zgodnie z którym uznanie wynajmowania lokali za działalność gospodarczą albo pobieranie pożytków cywilnych z rzeczy zależy od skali przedsięwzięcia i aktywności związanej z pobieraniem pożytków cywilnych, a także od kontekstu prawnego. Sąd Najwyższy uznał, że wynajmowanie przez właściciela trzech lokali mieszkalnych i zapowiedziany zamiar wydzierżawienia innych lokali w celu ich wynajęcia, stanowi przedsięwzięcie o skali wystarczającej do uznania najmu lokali za działalność gospodarczą. Również Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśniał, że najem na szeroką skalę stanowi działalność gospodarczą w sytuacji gdy właściciel lokali podejmuje czynności, związane z zagospodarowaniem tego mienia i jego rozporządzaniem, które istotnie odbiegają od normalnego wykonywania prawa własności, a nadto z operacji tych uczyni sobie lub ma zamiar uczynienia stałego (nie okazjonalnego) źródła zarobkowania (tak: wyrok z dnia 08 maja 2018 roku, II FSK 887/16, SIP Legalis, pogląd ten został powtórzony w wyroku z dnia 15 stycznia 2019 roku, II FSK 14/17, niepublikowany).

Z zeznań świadka wynikało, że wszystkie trzy nabyte przez powodów lokale były przedmiotem najmu (aktualnie jeden z lokali zajmowany jest przez członka rodziny powoda). Jedynie więc wskutek wzrostu wysokości rat kredytów powodowie nie czerpią realnych korzyści finansowych z tytułu posiadanych lokali. Deklaracje powodów, że lokale te nabyli dla dzieci nie oznaczały, że wynajem lokali miał cechy incydentalnego, biorąc po uwagę czas jego trwania - przypomnieć należy, że w dacie zawierania umów kredytowych (2008 r.) najstarsze z dzieci miało 12 lat. Zatem już w tej dacie, potencjalny czas trwania umów najmu był co najmniej kilkuletni.

Niewątpliwie w dacie zawarcia umów A. O. (1) nie prowadziła działalności gospodarczej - była nieaktywna zawodowo, rozważyć więc należało, czy okoliczność ta miała wpływ na kwalifikację umowę, pod względem jej charakteru (konsumencki czy inwestycyjny, związany z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą).

W sprawie nie wykazano, by w dacie zawarcia umów kredytowych pomiędzy małżonkami istniał ustrój rozdzielności majątkowej – przeciwnie, złożone do akt treści ksiąg wieczystych potwierdzały, że własność lokali mieszkalnych przysługuje małżonkom na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej.

Środki pozyskane z udzielonego powodom kredytu weszły więc do wspólności ustawowej i na małżonkach ciążył solidarny obowiązek pokrycia rat kredytów (§ 30 ust. 1 umów). Powódka miała świadomość jaki jest cel umów – nabycie trzech lokali mieszkalnych, cel ten akceptowała, miała również świadomość, że lokale te nie będą zaspokajając potrzeb mieszkaniowych rodziny (pomijając odległą perspektywę czasową i hipotetyczne założenie, że dzieci powodów

zdecydują się zamieszkać w nabytych lokalach). Założenie, że udział powódki przy podpisaniu umów automatycznie przesądzały o konsumenckim jej charakterze bez zbadania rzeczywistych intencji i motywów jakimi małżonkowie kierowali się, nie jest możliwy do zaakceptowania.

Warto także w tej mierze powołać stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie zajęte w powołanym już wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. (I ACa 216/19), w którym Sąd Apelacyjny przychylił się do stanowiska, że po stronie kredytobiorców zachodzi współuczestnictwo jednolite konieczne. Oznacza to konieczność wydania jednolitego orzeczenia, bowiem inne rozstrzygnięcie byłoby nielogiczne i sprzeczne z istotą zawartej umowy. Ponadto powódka od początku знаła cel zaciągniętego kredytu (spłata poprzedniego zobowiązania zaciągniętego m.in. na działalność męża, a ponadto budowa budynku mieszkalno-usługowego) i nie zostało wykazane w toku procesu, że strony miały rozdzielność majątkową w dacie zawarcia umowy. Sąd Apelacyjny przytoczył także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 1964 r. (I CR 635/63), zgodnie z którym, jeżeli spór dotyczy składnika majątkowego współwłasności łącznej, nie jest możliwe uwzględnienie powództwa tylko względem części jednego ze współuprawnionych małżonków, z tego zaś z kolei wynika, że oboje małżonkowie są uczestnikami koniecznymi postępowania. Sąd Apelacyjny wskazał, że środki z kredytu weszły do wspólności ustawowej i spłacane były również z pieniędzy wspólnych, ponadto nielogicznym byłoby stwierdzenie, że powód ma obowiązek spełniać dalej świadczenia z umowy kredytu, zgodnie z jej brzmieniem, a małżonce należy się jakkolwiek zwrot środków. Powódka miała wiedzę na jakie cele przeznaczony został kredyt i świadomie wyraziła zgodę na to, że część środków przeznaczona była na działalność gospodarczą męża, co powoduje, że i w jej przypadku doszło do utraty statusu konsumenta. Pogląd ten tutaj. Sąd w pełni podziela.

Brak posiadania przez powodów w dacie zawierania przedmiotowych umów statusu konsumentów w rozumieniu art. 22¹ k.c. w konsekwencji czynił bezprzedmiotową dalszą weryfikację zaistnienia pozostałych przesłanek umożliwiających kontrolę zapisów umownych pod kątem ich niedozwolonego charakteru. Co już bowiem zasygnalizowano na wstępie, do uznania konkretnego postanowienia za "niedozwolone postanowienie umowne" w rozumieniu przytoczonego przepisu wymagane jest kumulatywne spełnienie wszystkich przesłanek objętych jego dyspozycją.

Twierdzenia strony powodowej powołane w celu uzasadnienia żądań wywiedzionych w ramach niniejszego powództwa, w przeważającej mierze uzasadniane były zawartymi w umowie klauzulami abuzywnymi - która to ocena, jak już wskazano, była w sprawie wyłączona. Powodowie powoływali się także na sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współżycia społecznego, a także sprzeczność umów kredytowych z przepisami prawa i w tym zakresie powodowie wskazali na art. 353¹, art. 359 § 2¹, art. 358¹ § 1 k.c. oraz art. 69 ust. 1 i 2 i art. 79 ustawy prawo bankowe.

Zgodnie z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Ponadto, § 2 powołanej normy prawnej stanowi, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Dyspozycja art. 353¹ k.c. przewiduje z kolei, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Jak słusznie podkreślił Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 07 września 2018 r., art. 56 k.c. wraz z art. 353¹ k.c. są pozytywnym wyrazem zasady swobody czynności prawnych i autonomii woli, natomiast art. 58 k.c. określa jej granice od strony negatywnej – wskazując, kiedy czynność prawna spotyka się z negatywną oceną ustawodawcy, a przez to kiedy nie może odnieść zamierzonych przez strony skutków prawnych. Negatywna ocena ma miejsce wtedy, gdy czynność prawna (jej treść lub cel) jest sprzeczna z ustawą lub zasadami współżycia społecznego albo ma na celu obejście ustawy i jest związana z doniosłością i nagannością okoliczności powodujących powstanie wady. Przewidzianą za to sankcją jest nieważność czynności prawnej, przez zastrzeżenie której ustawodawca nakazuje sądowi odmówić uznania niektórych działań podmiotów prawa za prawnie skuteczne. Artykuł 353¹ k.c. ma charakter iuris cogentis, a

zatem naruszenie któregokolwiek z wymienionych w nim kryteriów spowoduje nieważność czynności prawnej, która zgodnie z art. 58 k.c. zostanie uznana za sprzeczną z prawem. Uczestnicy obrotu prawnego mają zagwarantowane prawo swobody zawierania umów i tym samym gwarancję poszanowania tej zasady przez osoby trzecie, a także organy władzy państwowej. Z zasady swobody umów wyrażonej w art. 353¹ k.c. wynika wprost, że strony mogą kształtować stosunek prawny według własnej woli, jednak zgodnie z przepisami bezwzględnie obowiązującymi, właściwością stosunku prawnego i zasadami współżycia społecznego (por. Komentarz do art. 353¹ Kodeksu cywilnego, Bernadetta Fuchs, Lex i powołane orzeczenia oraz opracowania) (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 07 września 2018 r., I Aga 178/18, SipLegalis, nr 1834657).

Przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2018.2187 t.j.), w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy kredytowej (Dz.U. 2002.72.665 j.t.) stanowił, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W piśmiennictwie wyjaśnia się, że umowa kredytu jest czynnością prawną konsensualną, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna, ale nie wzajemną (por. Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania-część szczegółowa*, 2 wydanie 2, s. 170). W ramach tej umowy nie dochodzi do przeniesienia (ani konsensualnego, ani faktycznego) własności środków pieniężnych przez bank na rzecz kredytobiorcy (E. Niezbecka, A. Jakubecki, J. Mojak, *Prawne zabezpieczenia wierzytelności bankowych*, Kraków 2000, s. 27–28). Z umowy kredytu wynika natomiast zobowiązanie banku polegające na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy określonej kwoty środków pieniężnych. Bank powinien więc dokonać stosownych czynności faktycznych umożliwiających kredytobiorcy korzystanie z udzielonego mu kredytu. Określa je bliżej umowa; ogólnie biorąc sposoby postawienia do dyspozycji środków pieniężnych sprowadzają się do realizowania przez bank rozliczeń pieniężnych w granicach sumy kredytu (forma bezgotówkowa) albo polegają na wypłacie sumy kredytu w całości albo częściami (por. Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania...*, s. 172 oraz B. Paxford [w:] *Prawo bankowe. Komentarz*. pod red. H. Gronkiewicz-Waltz, Legalis 2013, kom. do art. 69 pr. bankowego). W doktrynie wskazuje się, że sam sposób oddania przez bank środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy pozostaje już sprawą wtórną i zależy od treści umowy (M. Bączyk, *Odpowiedzialność umowna banku w prawie polskim*, Toruń 1989, s. 114.). „Oddanie do dyspozycji” środków pieniężnych ma zapewnić kredytobiorcy ich wykorzystanie w sposób odpowiadający interesom tego ostatniego, uwidoczniony w umowie kredytowej (zob. np. wyr. Sądu Najwyższego z 10 lutego 2004 r., IV CK 437/02, Sip Legalis).

W art. 69 ust. 2 wymieniono elementy, jakie powinna zawierać umowa kredytu. W literaturze i orzecznictwie zgłaszane są wątpliwości, czy każda umowa kredytu powinna zawierać wszystkie z tych elementów. Nie ulega jednak wątpliwości, że umowa kredytu, w której nie wskazano wszystkich elementów określonych w art. 69 ust. 2, jest ważna (tak B. Smykla, *Prawo...*, s. 301-302) (powołane za: Arkadiusz Kawulski, *Komentarz do art.69 ustawy - Prawo bankowe*, Sip Lex).

Analizując zapisy spornych umów oraz uwzględniając treść normy prawnej wyrażonej w art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, należy stwierdzić, iż umowy zawierały wszelkie elementy konieczne, w tym w wskazano w ich treści kwoty i waluty kredytu: odpowiednio umowa nr (...) kwota kredytu 189.950 zł, umowa nr (...) kwota kredytu 256.200 zł, umowa nr (...) kwota kredytu 256.200 zł. W umowach wskazany został okres kredytowania (360 miesięcy, ostateczny termin spłaty 28 sierpnia 2038 r. w przypadku wszystkich umów), każda określała również cel kredytowania (§ 1 ust. 1 i 1A umów).

Zapisy umów zawierały walutę waloryzacji kredytów (CHF), tożsamą z tą, o którą wnioskowali powodowie we wnioskach kredytowych (k. 427; k. 445; k. 462), zawierały nadto zapisy odnoszące się do oprocentowania kredytu.

Wskazać należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 r., sygn. I CSK 1049/14, jednoznacznie opisał konstrukcję i dopuszczalność umowy kredytu indeksowanego. Sąd Najwyższy analizował następującą umowę: Bank wydawał (udostępniał) kredytobiorcy określoną sumę kredytową w złotych, przy czym jej wysokość była określana (indeksowana) według kursu danej waluty (np. euro) w dniu wydania (indeksowanie do waluty obcej po cenie kupna). Ustalenie takie następowało też w celu określenia wysokości rat kredytowych, do których kredytobiorca będzie zobowiązany w okresie trwania stosunku kredytowego. W dniu płatności konkretnych rat rata taka była przeliczana zgodnie z umową na złote stosownie do kursu danej waluty (np. euro), tj. po kursie jej sprzedaży kontrahentowi banku. Sąd Najwyższy podkreślił, że tak ujęta „umowa kredytu indeksowanego” mieści się, oczywiście, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353 k.c. w zw. z art. 69 Prawa bankowego). W zakresie „umowy kredytu indeksowanego” także dochodzi do wydania (udostępnienia, wypłaty) sumy kredytu kredytobiorcy i zwrotu wykorzystanej sumy kredytu z reguły w ratach kredytowych w dłuższych odcinku czasowym. Dla kredytobiorcy istotne znaczenie ma z reguły wysokość rat spłacanych w poszczególnych okresach ich spłat. Kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu hipotecznego może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu (w chwili wykonania umowy przez bank), ale taka wykorzystana suma (w całości lub części) może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu.

Należy podkreślić, że przepis art. 69 cytowanej ustawy nie określa w sposób sztywny (art.358¹ § 5 k.c.) wysokości świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 roku (I CSK 1049/14, SIP Legalis) wyraźnie podkreślił, że „umowa kredytu indeksowanego” mieści się, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 pr. bankowego). Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Sąd Okręgowy podziela tenże pogląd.

Wysokość poszczególnych zobowiązań wynikających z umów została określona - umowy zawierały określenie kwot kredytu oraz zasad i sposobu ich indeksacji. Samo zobowiązanie powodów nie zostało wyrażone w walucie obcej - umowy jako kwotę kredytu wskazywały walutę PLN, która miała podlegać waloryzacji do franka szwajcarskiego. Kwoty kredytu były wyrażone w PLN, w tej walucie kredyt został wypłacony i były spłacane jego raty, choć zgodnie z harmonogramem, wysokość rat była określona w CHF. W ocenie Sądu indeksacja stanowiła - zgodnie z wolą stron, dodatkowe postanowienie umowne, dopuszczalne przez prawo i mieszczące się w ramach swobody umów.

Uzupełniając powyższe należy również zauważyć, że ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011.165.984) ustawodawca dokonał nowelizacji ustawy Prawo bankowe. Ideą dokonania nowelizacji prawa bankowego ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. było utrzymanie funkcjonujących na rynku kredytów denominowanych według nowych zasad. Do prawa bankowego został wprowadzony m.in. art. 69 ust. 2 pkt 4a, zgodnie z którym umowa kredytu powinna określać w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. W myśl art. 4 noweli w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (co nastąpiło w dniu 26 sierpnia 2011 r.) ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b

prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki. W rezultacie ustawodawca wprowadził narzędzie prawne pozwalające wyeliminować z obrotu postanowienia umowne zawierające niejasne reguły przeliczania należności kredytowych, zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2015 r., IV CSK 362/14).

W rezultacie Sąd doszedł do przekonania, że zawarte przez strony umowy kredytu waloryzowanego do waluty CHF były ważne, gdyż brak było podstaw by stwierdzić ich niezgodność z przepisami prawa, czy naturą i istotą umowy kredytu.

W sprawie powodowie powoływali się ponadto na sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współżycia społecznego, którą wiązali z naruszeniem obowiązku rzetelnego informowania konsumenta o ryzyku, wprowadzeniem konsumenta w błąd co do charakteru kredytu oraz nierówny rozkład ryzyka pomiędzy stronami.

Zauważyć należy, że także w toku tej argumentacji powodowie powoływali się na swój status konsumentki, który jak już wyżej wskazano, im nie przysługiwał.

W systemie prawnym RP oraz UE konsument traktowany jest jako podmiot wymagający szczególnej ochrony. Dzieje się tak między innymi dlatego, że podmiot ten uważany jest za stronę słabszą w relacjach z przedsiębiorcą. Silniejszą pozycję przedsiębiorcy motywować ma między innymi jego profesjonalny charakter oraz łatwiejszy dostęp do informacji. Również regulacje wspólnotowe, w tym Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w art. 2 lit b oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego 1999/44/WE z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji w art. 1 (2) lit. a pozwoliły sądowi wspólnotowemu na zdefiniowanie transakcji konsumenckich jako: „zawieranych przez osobę fizyczną, działającą z przyczyn pozostających poza jej działalnością handlową lub zawodową jako drugą stroną umowy” oraz określenie, że są to „tylko umowy zawarte dla celów zaspokojenia własnych potrzeb jednostki, w ramach prywatnej konsumpcji”, bo tylko wówczas podlegają przepisom mającym na celu ochronę konsumentów (tak: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa 216/19).

Pomijając omówioną wyżej kwestię statusu powodów, wskazać należy, że przedmiotowe umowy zostały przez nich zawarte przy udziale pełnomocnika oraz doradcy finansowego. Działająca w imieniu powodów pełnomocnik czytała tekst umów, występowała wcześniej o udostępnienie ich treści, analizowała poszczególne ich zapisy, zadawała konkretne pytania, w tym o ryzyko wzrostu kursu walut. Zapisy umowy były dla niej jasne, rozumiała ich treść, jak również liczyła się z ryzykiem. Powodowie pozostawali z pełnomocnikiem w stałym, bieżącym kontakcie i przekazywana im wiedza odnośnie procedury uzyskania kredytów o które ubiegali się, dotyczyła także ryzyka kursowego. Nie należy zapominać, iż zarówno powodowie jak i ich pełnomocnik byli przed datą zawarcia przedmiotowych umów stroną umowy o kredyt hipoteczny w walucie CHF. Mieli więc świadomość jakiego rodzaju jest to produkt i że wiąże się z nim ryzyko kursowe. Pomimo braku możliwości uzyskania kredytu w PLN powodowie nie zaniechali planów nabycia trzech lokali mieszkalnych. Co należy podkreślić, lokale te nie stanowiły źródła zaspokojenia ich potrzeb mieszkaniowych, gdyż te były zaspokojone. Lokale były inwestycją, w realizacji której powodowie zdecydowali się zaakceptować proponowane im przez bank warunki.

Skorzystanie przez kredytobiorców z korzystniejszej stawki oprocentowania w walucie obcej, niewątpliwie związane było z ponoszeniem ryzyka kursowego, na które powodowie korzystając z takiej formy kredytów, godzili się. Bank nie jest jednak gwarantem tego, że kurs waluty CHF nie przekroczy pewnej granicy, a raty drastycznie nie wzrosną, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. W dacie zawarcia umów, na którą należałoby badać ewentualne naruszenie zasad współżycia społecznego, oferta pozwanego banku okazała się dla powodów korzystna - mogli oni zrealizować planowaną inwestycję. Ocena ta zmieniła się dopiero w toku wykonania umowy, wskutek wzrostu rat.

Oceny braku sprzeczności z zasadami współżycia społecznego nie zmienia także fakt, że powodom nie zostały przedstawione symulacje m.in. rat kredytów. Powodowie mieli doświadczenie z kredytem walutowym, mieli świadomość istniejącego w związku z nim ryzyka, choć być może nie przewidywali skali wzrostu wysokości rat kredytowych. Niemniej, brak jest podstaw by uznać, iż decydując się na zaciągnięcie zobowiązania z koniecznością jego spłaty w odległej perspektywie czasowej, kredytobiorca akceptuje pewien poziom ryzyka wzrostu jego zobowiązań, powyżej którego byłby uprawniony do żądania stwierdzenia nieważności umowy z uwagi na jego przekroczenie. Taki wniosek nie zasługiwałby na podzielenie. Zawarcie więc umów kredytowych z powodami, nie było wyrazem nieuczciwości względem nich, braku lojalności czy równowagi stron.

Nie mogło więc być mowy o stwierdzeniu nieważności umowy kredytowej – umowa nie była sprzeczna z ustawą gdyż zawierała wszelkie przesłanki warunkujące jej skuteczność, nie była także sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, czy naturą zobowiązania.

Wobec powyższego powództwo w zakresie, w jakim powodowie odwoływali się do zawarcia w spornych umowach kredytowych klauzul niedozwolonych z wszystkimi tego konsekwencjami, nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na brak statusu powodów jako konsumentów, co stanowiło podstawowy warunek dalszego badania zaistnienia pozostałych przesłanek. W zakresie natomiast, w jakim powoływali się na nieważność umów oraz ich sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, okazało się ono bezpodstawne. Podkreślić należy, że nawet przy zakwestionowaniu niektórych postanowień umownych zawieranych z udziałem konsumentów, nie oznacza to, że cała umowa jest nieważna. Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy, iż wskazane jest stosowanie interpretacji, która pozwala utrzymać w mocy umowę kredytu, zwłaszcza, gdy kredytodawca spełnił świadczenie, które zostało zrealizowane przez kredytobiorców zgodnie z celem tej umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., II CSK 768/14, OSNC 2015, nr 11, poz. 132, pogląd ten został powtórzony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 18 września 2019 roku, V CSK 152/19, opublikowany w SIP Legalis).

Z tych względów, Sąd powództwo oddalił, w całości.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zasądając od powodów na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 10.817 zł, na którą złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, będącego radcą prawnym, obliczone w oparciu o § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 265) oraz opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł (k. 377).

W związku z powyższym, orzeczono jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)